

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 7. Vtrum in Christo fuerit Timor.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Primò, Quia est contra communem sententiam Theologorum etiam ipsius D. Thomae quaest. 46. art. 8. Secundò, Quia certum est Christum à principio conceptionis, secundum animam fuisse beatum; ut supra q. 9. a. 2. ostensum est. At beatitudo includit fruitionem. Respondet Canus includere fruitionem, sed non gaudium: quare gaudium potuisse abesse à beatitudine. Sed hoc non rectè dicitur, tum, quia fruitio & gaudium in voluntate idem sunt; ut alibi ostensum est: tum, quia quidquid hac de re sit, gaudium, saltem est proprietas quaedam beatitudinis, ex ea necessariò manans; sine qua, beatitudo est omninò mutila: perinde ac si anima rationalis careret mente. Tertiò, Quia oporteret ut Christus totà ferè vità suà caruisset gaudio beatifico. Nam summo gaudio, non solum summa tristitia, sed etiam qualibet minima repugnat. Christus autem ferè semper aliquà tristitià, & quidem satis magnà, affectus erat. Nam semper hominum peccata, & damnandorum multitudo, & suppliciorum immanitas, illi ob oculos versabantur. Ob quæ multum credibile est fuisse contristatum.

lib. 2. de summo bo. no c. 15.

19 Caiet. re. fellis.

Vnde Alij respondent aliter; fuisse gaudium in portione superiore voluntatis, tristitiam verò in portione inferiore eiusdem potentie. Insinuat D. Thomas infra quaest. 46. art. 7. & 8. & apertè Caietanus ibidem; & Henricus à Gadauo Quodlibeto 8. q. 7.

Sed hæc Responsio non satisfacit: Primò, Quia portio superior & inferior in vnà voluntate, solum ratione differre videntur. Et quamvis fortè esset aliqua differentia formalis, parum ad rem faceret; nam difficultas superest, quomodo fieri poterit, ut vna eademque potentia, plena fuerit gaudij & mæroris.

Secundò, Etiam in portione superiore voluntatis tristitiam patiebatur, ut rectè Scotus, Bonaventura & Gabriel docent. Quod patet; Quia non solum de malis temporalibus, vel corporis passione, quæ ad rationem inferiorem pertinent, sed potissimum de peccatis hominum, de lapsu Iudæ, negatione Petri, duritià Iudæorum eorūque reiectione, tristatus est; ut docent Patres, Hilarius & Hieronymus supra, Ambrosius in c. 22. Luca, & Augustinus serm. 117. de tempore. Vide Ianssenium in cap. 137. Concordiæ. Atqui hæc ad rationem superiorem pertinent.

Ratio dolendi alia est in Parte superiori, alia in inferiori.

Confirmatur; Quia dolebat de peccatis, ut sunt offensio diuina: atqui hoc maximè est portio superioris. Quando enim ratio dolendi vel amandi est portio superioris æterna considerantis, etiam dolor & amor ad rationem superiorem pertinent, quamvis obiectum materiale sit quid temporaneum: ut patet ex dictis 1. 2. q. 74. Vnde etiam actus contritionis ad rationem superiorem pertinet.

D. Thomas explicatur

Neque obstat D. Thomas locis citatis. Quia non negat Christum esse passum tristitiam in ratione superiore: sed solum negat rationem superiorem passam esse tristitiam ab obiecto suo, quod est Deus: quod verissimè negatur.

Tristitia hæc non fuit Christo inuoluntaria

Aduerte tamen, in ratione superiore nullam fuisse tristitiam, quæ illi pati fuerit inuoluntaria. Omnis enim illa tristitia fuit ob alias rationes superiores volita eadem voluntate creatà; imò etiam obiectum eius, spectatis omnibus circumstantijs, vel volitū fuit, ut passio & mors; vel sal-

tem voluntariè permittum, ut hominum peccata. Vnde nunquam ita fuit tristatus ut nos tristamur, quibus tristitia & obiectum eius est omninò inuoluntarium.

Dicendum ergo est: Etsi gaudium & tristitia generatim sint affectiones aliquo modo repugnantes; tamen nisi versentur circa idem obiectum, & sint propter idem motiuum, non sunt proprie contraria. Vnde simul esse possunt; ut patet in tristitià conceptà ex offensione Dei, & gaudio de honore diuino. Itaque cum Christi tristitia, eiusque gaudij non versarentur circa idem, vel saltem non ob idem motiuum, non erant contraria: gaudebat enim de bonis Dei, & suis, & suorum electorum; tristabatur autem de malis contrarijs; ut de morte suà, de peccatis hominum, eorumque damnatione. Nec obstat, quòd etiam de eadem morte gaudebat; nam ob aliam rationem gaudebat, ob aliam tristabatur: tristabatur enim de illà, quatenus erat malum naturæ valde acerbum; gaudebat verò, quatenus illa erat futura causa tantorum bonorum. His addè; Etsi gaudium & tristitia imperfectè simul esse possint, ut experimur; tamen ob illam repugnantiam, quam habent in genere, etsi non versentur circa idem, nec ob eandem rationem, non potest cum summo gaudio esse aliqua tristitia. Quare diuinà virtute factum est, ut in voluntate Christi, simul fuerit summum gaudium cum summa tristitia, ita ut alterum non impediret alterum.

20 Perior. in. tenia, quod simul in Christo fuerit Gaudium & Tristitia.

ARTICVLVS VII.

Vtrum in Christo fuerit Timor?

Respondetur; in Christo fuisse Timorem. Vt patet Marci 14. v. 33. *Capit pauere, & tedere.* Vbi Græcè est, ἐκ δὲ αὐβειδῆαι καὶ ἀδύκνοειν; id est, quasi obstupescere præ magnitudine mali impendentis, & tamquam inops consilij, extremè angere. Quæ verba satis etiam indicant ingentem timorem. Ratio est; Quia in ipso erat apprehensio ingentis mali iam imminentis: atqui hæc apprehensio naturaliter parit timorem.

21 Tui in o. Timor.

Dices Primo, Timor videtur pugnare cum excellentissimà Christi fortitudine, quæ reddit hominem impaudum. Secundò, Quia D. Augustinus expositione secundà Psal. 21. dicit Christum non verè timuisse pati, cum sciret se die tertii resurrecturum; sed propter membra sua, verba illa protulisse quæ timoris speciem præ se ferrent. Similia habent D. Hilarius can. 31. in Matth. & lib. 10. de Trinitate in principio, & D. Hieronymus in caput 26. Matth. Tertiò; Timor est de malo quod vitari potest, & aliquo modo est incertum. Atqui sciebat omnia mala futura, eaque iam esse inuitabilia ex diuinà ordinatione.

Tres obiectones.

Respondo; ad Primum, Timor inuoluntarius & necessarius repugnat tantæ fortitudini, non autem timor voluntarius, quem facillimè potuisset excutere, si voluisset. Hinc patet Responsio ad Secundum, Loquuntur enim Patres de timore inuoluntario seu necessario: non enim timuit mortem vili illo timore, qui inuoluntarius est; & cum imbecillitate coniunctus: nam ipse extra necessitatem timoris positus erat, ut ait D. Hilarius,

Timor voluntarius non repugnat fortitudini.

rius. Potuisset enim se sine timore, morti offerre. Sed nostrâ causâ hûc affectû assumere voluit; quia ad nostram ædificationem & satisfactionem pertinebat. Ad Tertium, Non est de ratione timoris, vt sit incerti mali; sicut nec de ratione spei, vt sit incerti boni: vt patet in animabus purgatorij; satis est vt malum apprehendatur tamquam futurum & imminens. Si tamen apprehendatur certò futurum, non nascetur timor efficax, qui molitur euasionem, sed inefficax per modum velleitatis, & simplicis fuge, seu abhorritiois. Quomodo is qui iam est moriturus, desiderat vitam & timet mortem. Est enim contractio quædam seu fuga appetitû à malo abhorrentis. Hinc etiam nascitur quædam tristitia; malum enim certò imminens, reputatur quodammodo præfens. Vnde hic timor est fundamentum cuiusdam tristitiæ; non enim est idem quod tristitia. Vnde quod D. Thomas ex Aristotele ait, Apprehensionem mali certò futuri, non inducere timorem; intellige de timore efficaci, qui molitur euasionem.

In quo cõ-
stitat ratio
Timoris.

ARTICVLVS VIII.

Utrum in Christo fuerit Ad-
miratio?

R Espondetur Affirmatiuè. Et Patet Matthæi 8. v. 10. *Audiens Iesus fidem Centurionis, miratus est.* Quæ verba propriè intelligi possunt. Ratio est; Quia eius cognitioni poterat aliquid offerri, quod esset ei magnum & insolens: atqui hoc est obiectum admirationis.

22
Admiratio

Vnde nas-
catur.

Notandum est; *Admirationem* propriè videri esse actum intellectus, quo quis iudicat rem aliquâ superare suam opinionem, vel apprehensionem; vel esse insolitam respectu suæ experientiæ. Idem enim videtur esse, dicere: *admiror* hanc rem. Et dicere: hæc res est mihi valdè insolens; scilicet respectu meæ experientiæ & scientiæ. Hinc nascitur amor inhærendi rei per cognitionem, vel etiam vterius perscrutandi; nisi sit incomprehensibilis: tunc enim nascitur fuga curiose scrutationis. Signum huius est, quia possumus admirari sine vlllo timore aut fugâ appetitû: ergo admiratio non est timor. Sed nec potest alius actus appetitû assignari, qui necessariò sit in admirante,

præter amorem contemplationis illius rei; qui tamen Amor non est ipsa admiratio; Nam admiratio pperit amorem Sapientiæ; vt ait Aristot. in Metaphysicis. Deinde; hic amor non est semper necessarius; vt cum admiramur perfidiam aut malitiam alicuius hominis. Est igitur *Admiratio* actus intellectûs. Nec obstat quòd D. Thomas 1. 2. q. 41. art. 4. admirationem faciat speciem timoris; quia admiratio interdum accipitur pro suo effectu, qui aliquando est quidam timor; nempe fuga scrutandi id, quod est inscrutabile. Miratus itaque est Christus fidem Centurionis, quia etsi ipse cognitioni infusè non esset noua, tamen ipse experientiæ insolens & noua erat tanta fides, cum tantam in Israël non esset expertus. Sicut Astrologus videns Eclipsim, quam antea numquam expertus erat, miratur; quamuis ratione eam antea nouerit.

Quomodo
Christus
si admira-
tus fidem
centurio-
nis.

ARTICVLVS IX.

Utrum in Christo fuerit Ira?

R Espondetur affirmatiuè. Marci 3. v. 5. *Circumspiciens eos cum ira.* Ratio est; Quia fuit in ipso appetitus repellendæ iniuriæ, sibi & Patri illatæ. Vnde etiam poterat sanguis & spiritus citari circa cor. Atqui hoc est ira. Vide D. Tho.

ARTICVLVS X.

Utrum Christus simul fuerit Via-
tor & Comprehensor?

R Espondetur affirmatiuè. Notandû est Christum ab initio conceptionis fuisse Comprehensorem, seu vidisse diuinam essentiam; vt ostensum est suprâ q. 9. a. 2. & q. 10. Quòd autem simul fuerit Viator; Patet Primò, Quia secundum corpus non erat beatus, nec etiam secundum omnes animæ potentias; sed adhuc tendebat ad beatitudinem, quod est viatorum. Secundò; Quia & corpore & animo erat passibilis. Tertiò; Quia sibi & alijs poterat mereri. Sibi, gloriam corporis, & nominis exaltationem: alijs, gloriam animi & corporis. Atqui mereri est proprium munus viatoris.

24
Viator.

Q V Æ S T I O X V I.

De consequentibus vnionem quantum ad ea quæ conueniunt Christo secundum esse & fieri.

In Duodecim Articulos diuisa.

ARTICVLVS I. & II.

Utrum hæc sit vera: Deus est homo?
& Homo est Deus?

R Espondetur; ytraque est vera. Patet ex omnibus ijs, quibus suprâ q. 2. a. 2. & alibi, probatum

2

I
Communi-
catis idio-
matum.

A Gitur hæc quæstione de communicatione Idiomatum, quâ proprietates Dei, tribuuntur homini; & proprietates hominis, tribuuntur Deo. Cuius communicationis tota ratio est, quòd vna eademque persona verè & propriè sit Deus & homo.